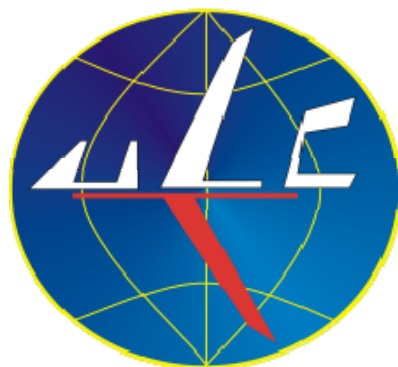

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Rejestr Cywilnych statków powietrznych 2009 r.

Opracowanie:

Jerzy Liwiński

Ośrodek Informacji Naukowej,
Technicznej i Ekonomicznej

Na początku stycznia 2010 r. do prowadzonego przez Urząd Lotnictwa Cywilnego (ULC) rejestru było wpisanych 2235 statków powietrznych, a dalszych 570 - do ewidencji. Wpisaniu do rejestru podlegają: samoloty, śmigłowce, szybowce, motoszybowce, sterowce i balony, natomiast do ewidencji samoloty ultralekkie i motolotnie. Dokonując wpisu stwierdza się tożsamość danego egzemplarza, określa właściciela i użytkownika oraz ustanawia się jego polską przynależność państwową.

Do rejestru wpisuje się tylko statki powietrzne, dla których Prezes ULC wydał świadectwo zdatności do lotu lub uznał takie świadectwo wydane przez właściwy organ władzy lotniczej obcego państwa. Podczas wpisu do rejestru statkom powietrznym nadaje się znaki rozpoznawcze, składające się ze znaków przynależności państwowej oraz oddzielonych poziomą kreską znaków rejestracyjnych. Potwierdzeniem wpisania jest wydanie „Świadectwa Rejestracji”. Statek powietrzny otrzymuje znak polskiej przynależności państwowej (litery SP) oraz znak rejestracyjny będący grupą liter lub cyfr. Trzy litery otrzymują - samoloty, śmigłowce, sterowce i balony a cztery cyfry - szybowce i motoszybowce. Nadane znaki rozpoznawcze nanosi się na statkach powietrznych w sposób trwały i umożliwiający ich łatwą identyfikację. Ich wielkość jest zależna od typu sprzętu i miejsca nanoszenia.

Rejestr prowadzi Wydział Rejestru Cywilnych Statków Powietrznych, który znajduje się w strukturze organizacyjnej Departamentu Techniki Lotniczej ULC. Od kilku już lat jego pracą kieruje Naczelnik Wydziału Grzegorz Sykson.

Działalność rejestru w 2009 r.

Pierwszym samolotem wpisanym do rejestru w 2009 r. była Cessna 172S (SP-THM, poz. rej. 4298), drugim śmigłowcem Robinson R44 (SP-KHH, poz. rej. 537).

W ciągu roku w Wydziale Rejestru wykonano około tysiąca różnych czynności: wpisów, wykreśleń i zmian własności sprzętu lotniczego. Wpisanych do rejestru zostało 170 statków powietrznych (106 samolotów, 25 śmigłowców, 30 szybowców, 2 motoszybowce i 7 balonów), a 83 wykreślono (72 samoloty, 5 śmigłowców, 1 motoszybowiec i 5 szybowców).

Do rejestru samolotów zostały wpisane m.in.: Embraer 175 (4 szt.), Cessna 152 (11), Cessna 150 (8) i Cessna 172 (7), a wykreślono: Boeing 737 (4), An-2 (22), M-18 Dromader (3) i PZL-101 Gawron (3).

Do rejestru śmigłowców wpisano m.in.: Robinson R-44 (9), Eurocopter EC-135 (7) Eurocopter EC-130 (3) i Robinson R-22 (2), a wykreślono Robinson R-44 (2) oraz Jet Ranger III Bell-206B, Mi-2 i Eurocopter EC-135 (po 1).

W stosunku do 2008 r. ilość sprzętu znajdującego się w rejestrze zwiększyła się z 2148 do 2235 szt. (wzrost o 4 %). W głównych kategoriach sprzętu, nastąpiło zwiększenie liczby: samolotów z 1101 do 1131 szt., śmigłowców z 143 do 156 szt., motoszybowców z 21 do 22 szt., szybowców z 759 do 785 szt. oraz balonów z 123 do 131 szt. Ilość sterowców od kilku lat nie ulega zmianie i cały czas figuruje w nim jeden prywatny Cameron AS105 (SP-BSC). Należy jednak nadmienić, że obecna liczba sprzętu jest znacznie niższa od stanów z lat 2007-2008, kiedy to w rejestrze znajdowało się ponad 2300 statków powietrznych.

Wśród nowo zarejestrowanego sprzętu lotniczego na szczególną uwagę zasługują śmigłowce EC-135 Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Do rejestru zostało wpisanych pierwszych sześć z 23 maszyn zamówionych przez Ministerstwo Zdrowia. Zgodnie z kontraktem kolejne 17 śmigłowców będzie dostarczonych od kwietnia - do końca grudnia br. Produkowany przez niemiecko-francuskie konsorcjum Eurocopter EC-135P2+ to nowoczesny dwusilnikowy śmigłowiec o prędkości przelotowej 240km/h. Dzięki zaawansowanej awionice może wykonywać loty w każdych warunkach atmosferycznych, w dzień i w nocy, a dodatkowe oświetlenie umożliwia precyzyjne nocne lądowanie w terenie przygodnym. Pierwszy śmigłowiec o znakach SP-HXB został wpisany do rejestru 8 września (poz. rej. 551), a następne maszyny odpowiednio: SP-HXC i SP-HXD 29 października (poz. rej. 555 i 556), SP-HXE i SP-HXF 2 grudnia (poz. rej. 558 i 559), a SP-HXG (poz. rej. 561) 18 grudnia 2009 r. Zgodnie z Harmonogramem nowe śmigłowce LPR mają służyć w siedemnastu bazach i swoim zasięgiem pokryć 90% powierzchni kraju. Pierwsze z nowo zakupionych śmigłowców już rozpoczęły dyżury w bazach LPR, zastępując śmigłowce ratownicze Mi-2Plus.

Istotne zmiany ilościowe zaistniały w lotnictwie komunikacyjnym i były głównie podyktowane upadłością niskokosztowej linii lotniczej Centralwings. Sześć samolotów tego przewoźnika typu Boeing 737 wzmocniło flotę PLL LOT, a pozostałe cztery zostały zwrócone leasingodawcy (SP-LMD, SP-LMC, SP-LME i SP-LLI). Ponadto, flota PLL LOT powiększyła się o cztery fabrycznie nowe Embraery 175 (SP-LIG, SP-LIH, SP-LII i SP-LIK) i jednego szerokokadłubowego Boeinga 767-300ER (SP-LPG).

Realizujący przewozy ładunków Sprint Air powiększył flotę o dwa SAAB 340 (SP-KPL i SP-KPK), JetAir o Jetstreama 32 (SP-KWN), a WEA White Eagle Aviation wyrejestrował ATR-42-300 (SP-KCN).

Z wymienionych samolotów komunikacyjnych na uwagę zasługuje fabrycznie nowy 82-miejscowy Embraer 175 (SP-LII, poz. rej. 4373, wpis 31.08.2009 r.), który jest 600. egzemplarzem produkcyjnym linii E-Jet, a także Boeing 767-300ER (SP-LPG, poz. rej. 4341, wpis 6.06.2009 r.). Wspomniany Boeing pochodzi z produkcji w 1995 r. i został skonfigurowany na 247 miejsc (18 miejsc w klasie biznes i 229 ekonomicznej). Posiada maksymalną masę startową 175 ton, prędkość przelotową 865 km/h i zasięg 10700 km. Pierwszym użytkownikiem tego samolotu były: holenderskie linie lotnicze KLM (rej. PH-BZC), a od stycznia 2006 r. kanadyjskie Zoom Airlines (rej. C-GZNC). W barwach LOTu realizuje rejsy od czerwca 2009 r., a od 15 grudnia samolot wraz z załogami został wypożyczony do Kanady, gdzie wykonuje loty w ramach siatki połączeń linii Caribbean Airlines.

Kilka statków powietrznych znalazło się w rejestrze po raz pierwszy i są to m.in. samoloty: Cessna 510, Piper PA-30, Zlin 143, Morane Saulnier MS883, Beech Hawker 390 Premier i Velocity XL-RG-5 oraz śmigłowiec A600 Talon. Wśród nowo zarejestrowanych samolotów na uwagę zasługuje Cessna 510 Citation Mustang (SP-KHK), który jest najnowszym i najmniejszym modelem z rodziny Cessna Citation. Jest on samolotem dyspozycyjnym klasy *Very Light Jet* dla 4 osób i znajduje się na wyposażeniu firmy FlyJet. Jego maksymalna masa startowa wynosi 3,9 tony, prędkość maksymalna 630 km/h, a zasięg 2130 km.

W ubiegłym roku dokonano kilkanaście wykreśleń sprzętu „z urzędu”, a główną przyczyną był brak ważnego świadectwa zdatności do lotu (powyżej dwóch lat). W większości przypadków był to już sprzęt starszego typu, pochodzący z produkcji lat 50.-70. ub. wieku (np. samoloty Jak-12A z 1959 r. i PZL-101 Gawron z 1967 r.).

Kilkanaście skreśleń z polskiego rejestru podyktowane było odsprzedażą samolotów za granicę. Zakład Usług Agrolotniczych (ZUA) sprzedał do Sudanu siedem rolniczych An-2, dwa M-18 Dromader do Chile i jednego M-18 do Argentyny. Ponadto, Zlin-526M i Zlin-42M znalazły nabywcę w Czechach, An-28 w Wenezueli, a M-28 Skytruck w USA. Za granicę zostały też sprzedane dwa śmigłowce Robinson R-44, dwa szybowce oraz jeden motoszybowiec.

Kategoria specjalna

W 2009 roku do rejestru w kategorii „Specjalny” wpisanych zostało kilka samolotów oraz jeden śmigłowiec A600 Talon. Można je rozpoznać dzięki pierwszej literze „Y” w znaku rozpoznawczym. Na szczególną uwagę zasługują samoloty:

- RV-7A i RV-9A - jednosilnikowe, dwumiejscowe dolnopłaty konstrukcji całkowicie metalowej. Zostały zbudowane przez osoby prywatne, z zestawów montażowych amerykańskiej firmy Van's Aircraft, Inc.;

- Velocity XL-RG-5 - czteromiejscowy, o strukturze kompozytowej, o bardzo nowoczesnej niekonwencjonalnej konstrukcji (układ „kaczka”) i zespołem napędowym ze śmigłem pchającym. Został zbudowany z zestawu montażowego amerykańskiej firmy Velocity Aircraft;

- TS-8 Bies pochodzi z produkcji 1959 r. i przez kilkanaście lat był eksploatowany w lotnictwie wojskowym. W latach 2006-2009 poddany został weryfikacji i gruntownej odbudowie, łącznie z remontem i naprawą głównych podzespołów. Jest to już kolejny samolot tego typu całkowicie odrestaurowany i przywrócony do użytkowania;

- śmigłowiec A600 Talon (SP-YSZ) został zbudowany z zestawu montażowego Rotorway. Podstawowa charakterystyka śmigłowca: MTOW=680 kg, dwumiejscowy, o kabinie kompozytowej, średnica wirnika nośnego wynosi 7,6 m, układ klasyczny ze śmigłem ogonowym, dwuster, dopuszczony do lotów w warunkach VFR w dzień.

Wpisy do ewidencji

Wydział Rejestru Cywilnych Statków Powietrznych prowadzi też ewidencję samolotów ultralekkich (o masie do 495 kg) i motolotni, a na podstawie umotywowanego wniosku również innych kategorii sprzętu. Wpis do niej dokonywany jest na podstawie pisemnego zgłoszenia właściciela lub użytkownika. Potwierdzeniem wpisania jest wydanie „Świadectwa Ewidencji”. Statek ma nadawane znaki rozpoznawcze, składające się ze znaków przynależności państwowej (SP) oraz czteroliterowych znaków rejestracyjnych.

W 2009 roku do ewidencji zostało wpisanych 26 samolotów ultralekkich, 42 motolotnie, trzy wiatrakowce, dwie paralotnie z napędem oraz dwa szybowce ultralekkie. Z samolotów na uwagę zasługują:

- Sky Ranger - ultralekki górnopłat zastrzałowy o konstrukcji szkieletowej z rur duralowych, z pokryciem z tkaniny syntetycznej, produkowany w zestawach montażowych przez ukraińską firmę AEROS;

- Pipistrel Virus 912 - dwumiejscowy, wolnonośny górnopłat o konstrukcji całkowicie kompozytowej, wyprodukowany przez zakłady PIPISTREL w Słowenii;

- 3Xtrim450 Ultra - dwumiejscowy, górnopłat zastrzałowy o konstrukcji kompozytowej, wyprodukowany przez Zakłady Lotnicze 3Xtrim w Bielsku Białej;

- WT-9 Dynamic - dwumiejscowy, dolnopłat wolnonośny o konstrukcji kompozytowej, wyprodukowany przez AREOSPOOL w Słowacji;
- KP-5 ASA Skylader 500 - dwumiejscowy dolnopłat o strukturze całkowicie metalowej, wyprodukowany przez firmę Jihlava Airplanes w Czechach;
- Zodiak CH 601UL - dwumiejscowy, dolnopłat z centropłatem o konstrukcji metalowej, zbudowany przez zakład ZUT Aviation we Wrocławiu, w oparciu o dokumentację firmy Zenair (Zodiak CH-601 to bardzo popularny na świecie samolot - około 3 tysięcy egz.);
- Dedal KB - dwumiejscowy, całkowicie metalowy dolnopłat, ze skrzydłem trapezowym, z podwoziem stałym, zbudowany przez osobę prywatną jako konstrukcja amatorska.

Wśród sprzętu lotniczego wpisanego do ewidencji na uwagę zasługują też trzy wiatrakowce typu Xenon 2. Na pierwszy rzut oka, wiatrakowiec z osłoniętą kabiną przypomina mały śmigłowiec, lecz występują między nimi zasadnicze różnice zarówno w budowie jak i pilotażu. Najbardziej istotnym jest to, że w odróżnieniu od śmigłowca, wirnik główny wiatrakowca nie jest napędzany w locie przez silnik, a tylko przez napływające strugi powietrza, wywołujące efekt autorotacji. Siłę nośną wytwarzają obracające łopaty wirnika, stanowiąc niejako okrągłe skrzydło. Silnik wiatrakowca służy tylko do napędu śmigła pchającego. Łopaty wirnika głównego wiatrakowca są zamocowane na ruchomej głowicy, a ich kąt natarcia jest stały, podczas gdy u śmigłowca jest on zmienny. Wiatrakowiec nie może wykonywać długotrwałego zawisu, a do startu potrzebuje rozbiegu. Atutami wiatrakowca jest atrakcyjna cena, niskie koszty utrzymania oraz tanie i szybkie szkolenie.

Rejestr i ewidencja – stan na 1 stycznia 2010 r.

Według stanu na 1 stycznia 2010 r. do Rejestru Cywilnych Statków Powietrznych wpisanych było 2235 statków powietrznych, w tym: 1135 samolotów, 163 śmigłowce, 784 szybowce, 22 motoszybowce, 130 balonów i jeden sterowiec. Największa liczba sprzętu (943 szt.) znajduje się w aeroklubach i ośrodkach szkolenia lotniczego, w których użytkowanych jest 308 samolotów, 613 szybowców, 21 balonów i jeden śmigłowiec. Osoby prywatne są właścicielami: 191 samolotów, 127 szybowców, 14 motoszybowców, 9 śmigłowców, 45 balonów i jednego sterowca.

W ewidencji znajdowało się 570 statków powietrznych, w tym: 95 samolotów ultralekkich, 450 motolotni, 19 paralotni, 4 wiatrakowce i 2 szybowce ultralekkie.

Należy nadmienić, że paralotnie, wiatrakowce i szybowce ultralekkie nie są objęte obowiązkiem wpisu, lecz mogą być w ewidencji na podstawie umotywowanego wniosku.

Zagraniczne w Polsce i polskie za granicą

Wydział Rejestru Cywilnych Statków Powietrznych prowadzi też dwie ewidencje: polskich cywilnych statków powietrznych przebywających poza granicami kraju przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz obcych statków powietrznych przebywających w Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące. Ewidencje te są prowadzone w oparciu o pisemne zgłoszenia użytkowników sprzętu i zamieszcza się w nich informacje dotyczące: właściciela i użytkownika, dane statku powietrznego, czasokres i lotnisko bazowania, cel pobytu, ubezpieczenia, a w przypadku świadczenia działalności przewozowej lub usługowej również posiadane koncesje.

Według stanu na początek stycznia 2010 r. w Polsce przebywały 93 zagraniczne statki powietrzne, z tego pobyt 41 został zgłoszony przed 2009 r. Są to głównie samoloty ultralekkie typu Zodiak CH601, Eurostar EV-97, Zenair CH-601 i TL-96 Star, z czeską rejestracją i wykonujące loty turystyczno-rekreacyjne.

W 2009 roku do ewidencji obcych statków przebywających w Polsce przez dłuższy okres zgłoszono rekordową ilość 52 obcych statków powietrznych, w tym 49 samolotów, jeden szybowiec i motoszybowiec oraz balonową platformę widokową (z niemiecką rejestracją).

Natomiast z początkiem 2009 roku za granicą na stałe przebywało 18 polskich statków powietrznych. Było to 8 samolotów M-18 Dromader z ZUA Mielec, które w Portugalii wykonują usługi agrolotnicze oraz 10 śmigłowców W-3AS Sokół z PHU Heliseco, które będą użyte w lotach ppoż. w sezonie letnim 2010 (na sezon z Polski dolecą jeszcze 4 W-3AS).

Rejestr cywilnych statków powietrznych (stan na 1.01.2010 r.)

L.p.	Typ sprzętu	PLL LOT EuroLOT	Aerokluby i ośrodki szkolenia	Dyspozycyjne firm, sanitarne i agro (osoby prawne)	Prywatne (osoby fizyczne)	Razem
1	Samoloty, w tym m.in:	61	308	575	191	1135
	- Boeing 767	6				6
	- Boeing 737	15				15
	- Embraer 175	10				10

	- Embraer 170	10				10
	- Embraer EMB-145	6				6
	- ATR-72	8				8
	- ATR-42	6		2		8
	- Antonow An-26			6		6
	- SAAB 340			13		13
	- Cessna 150/2, 172/5/7		66	152	41	259
	- Antonow An-2		48	49	10	107
	- PZL-104 Wilga		54	15	5	74
	- M-18 Dromader			57		57
	- Cessna 182			30	8	38
2	Śmigłowce, w tym m.in:		1	153	9	163
	- Robinson R-44			45	2	47
	- EC-120/130/135/145			35		35
	- Mi-2		1	35	1	37
	- PZL W-3 Sokół			18		18
	- Enstrom 280c/Fx			4	2	6
	- Bell-206B			4	1	5
3	Motoszybowce			8	14	22
4	Szybowce		613	44	127	784
5	Balony		21	64	45	130
6	Sterowce				1	1
Ogółem sprzęt lotniczy		61	943	844	387	2235

Opracowanie:

Jerzy Liwiński – Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej ULC

**W przypadku korzystania z powyższych informacji,
prosimy o podawanie źródła ich opracowania.**